

Jord- och skogsbruksutskottets betänkande nr 20 om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om handel med skogsodlingsmaterial

Riksdagen remitterade den 8 september 1994 regeringens proposition nr 146 till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Utskottet har hört överinspektören Hannu Kukkonen vid jord- och skogsbruksministeriet, överinspektören Erkki Hallman vid forststyrelsen, vice skogsdirektören Timo Nyrhinen vid Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, professorn Erkki Annala vid Skogsforskningsinstitutet, direktören Jouni Nikola vid Stiftelsen för skogsträdsförädling samt forstmästaren Sakari Pönniö och tf. avdelningschefen Ossi Malmberg vid Skogscentralen Tapio.

Regeringens proposition

Regeringen föreslår att lagen om handel med skogsodlingsmaterial (684/79) skall ändras för att säkerställa att odlingsmaterial som uppfyller Europeiska gemenskapens (EG) direktiv dels om saluföring av skogsförökningsmaterial, dels om yttre kvalitetsnormer får tillträde till den finska marknaden. Dessutom föreslås lagen bli ändrad så att material som uppfyller kraven i det sistnämnda direktivet i strid med huvudregeln inte får kontrolleras förrän det anländer till mottagaren. Möjligheten att förbjuda export av skogsodlingsmaterial föreslås bli slopad. Vidare innehåller propositionen vissa ändringar av teknisk natur.

Den föreslagna lagen har samband med Finlands medlemskap i Europeiska unionen (EU) och avses träda i kraft samtidigt som medlemskapet. Tidpunkten för ikraftträdandet bestäms genom förordning.

Utskottets ställningstaganden

EG:s lagstiftning

Enligt propositionen innehåller EG:s lagstiftning om skogsförökningsmaterial två direktiv av rådet, dvs. direktivet om saluföring av skogsför-

ökningsmaterial (66/404/EEG), nedan handelsdirektivet, och direktivet om yttre kvalitetsnormer för skogsförökningsmaterial som saluförs inom gemenskapen (71/161/EEG), nedan kvalitetsdirektivet. Syftet med direktiven är att avveckla restriktionerna mellan medlemsstaterna i fråga om handel med skogsförökningsmaterial genom samordning av handelsbestämmelserna. För handel med material som uppfyller kraven i direktiven får det inte ställas upp andra begränsningar inom unionen än de som anges i direktiven.

Förhandlingsresultatet

Enligt den utredning som utskottet har fått gällde Finlands mål för EU-medlemsförhandlingarna om skogsförökningsmaterial härkomstklassificering och kvalitetskrav för skogsförökningsmaterial samt mekanismer för handeln med länder utanför unionen. I fråga om klassificering och kvalitetskrav var Finlands mål att bevara härkomstklassificeringen och de obligatoriska kvalitetskraven enligt gällande lagstiftning. Dessutom försökte Finland i kvalitetsdirektivet få med ett undantag som skulle ha inneburit att också plantor producerade i Finland kunde omfattas av gemenskapens klassificering. När det gäller handeln med länder utanför EU var målet ett smidigare förfarande med importlicenser än vad EG:s bestämmelser medger.

Enligt propositionen får Finland som ett resultat av förhandlingarna behålla sin nationella lagstiftning om handel med skogsodlingsmaterial till slutet av 1999. Dessutom får Finland under vissa förutsättningar saluföra material som inte uppfyller kraven i handelsdirektivet till utgången av 2001. Plantmaterial av detta slag får inte exporteras till unionens nuvarande medlemsstater utan undantagslov. Detta gäller också material som inte uppfyller kraven i kvalitetsdirektivet. I handeln med Sverige och Norge tillämpas gällande arrangemang. I förhållande till unionen måste Finland att odlingsmaterial som uppfyller kraven i direktiven har tillträde till marknaden.

Centrala ändringar

Med stöd av erhållen utredning konstaterar utskottet att de undantagsarrangemang som avtalats vid förhandlingarna medger att handeln med skogsförökningsmaterial inom landet och med andra unionsstater fortsätter som förut under en övergångsperiod. Den viktigaste ändringen som måste genomföras redan under övergångsperioden är att importen av skogsförökningsmaterial som uppfyller kraven i gemenskapens direktiv skall släppas fri. I praktiken kan detta leda till import också av sådant material som med tanke på sitt ursprung inte lämpar sig för finländska växtförhållanden. Utskottet betonar att skogsodlingsmaterialets härkomst är av avgörande betydelse för hur skogsodlingen lyckas. Därför anser utskottet att det behövs rådgivning och information i stället för lagstiftning för att öka skogsodlarnas kunskaper om hurdan odlingsmaterial som lämpar sig för finländska växtförhållanden. Huvudansvaret för denna uppgift vilar på de rådgivande organisationerna inom skogsbruket, speciellt skogscentralerna och skogsnämnderna.

En annan central ändring i lagförslaget är att möjligheten till exportförbud för skogsodlingsmaterial slopas. Hittills har det varit möjligt att förbjuda export som leder till brist på skogsförökningsmaterial i Finland eller till användning av material som på grund av sitt ursprung inte är lämpligt. En sådan situation är enligt den utredning som utskottet har fått möjlig speciellt i norra Finland, där det råder brist på frön som lämpar sig för skogsodling och som det kan uppstå efterfrågan på också i andra länder med motsvarande klimatförhållanden. I detta sammanhang påpekar utskottet också att lagen om enskilda skogar (412/67) förpliktar skogsägaren att se till återväxten på hyggerna.

Utskottet förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet i fortsättningen följer och koordinerar produktionen och exporten av inhemskt skogsförökningsmaterial samt importen av utländskt mate-

rial och i alla situationer ser till att det finns tillräckligt med frön och plantor för skogsodling.

En positiv aspekt är att den fria exporten ger oss en chans att utnyttja underkapaciteten i vår plantproduktion under förutsättning att våra plantskolor klarar av att producera plantor med lämpligt ursprung för EU-staterna till ett konkurrenskraftigt pris. Om överkapaciteten avvecklas kommer å andra sidan också priset på inhemskt frö att sjunka.

På grundval av given utredning noterar utskottet dessutom att det efter övergångsperioden kan uppstå problem i och med att användningen av s.k. beståndsfrö upphör fastän Finlands nuvarande frölager skulle räcka mycket längre. Beståndsfröet uppfyller inte klassificeringskraven i gemenskapens direktiv, och därför kan det inte saluföras utan undantagslov.

Utskottet förutsätter att det när EG:s handelsdirektiv ses över bör tas hänsyn till att beståndsfrö skall kunna användas också efter övergångsperioden.

Den utredning som utskottet har fått ger vid handen att arbetet med att förnya direktivet redan har inletts.

Utskottet anser det också annars vara viktigt att Finland vid ett eventuellt medlemskap aktivt försöker utveckla gemenskapens lagstiftning om skogsförökningsmaterial enligt de uppställda målen.

Till sist betonar utskottet att spridning av skogsskadedjur till Finland med skogsodlingsmaterial skall förhindras genom utveckling av den finska växtskyddslagstiftningen och anpassning till gemenskapens system. Regeringens proposition nr 168 om växtskyddslagen behandlas som bäst i riksdagen.

Av de orsaker som nämns i propositionen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet lagförslaget behövligt och tillstyrker det med ovan framförda anmärkningar.

Utskottet föreslår värdsamt

att lagförslaget skall godkännas utan ändringar.

Helsingfors den 14 oktober 1994

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden S.-L. Anttila, vice ordföranden Iivari, medlemmarna Järvilähti, Kalli, Koistinen, Kos-

ki, Lahikainen, Ollila, Pulliainen, Rajamäki, Riihijärvi, Rinne, Urpilainen och Westerlund samt suppleanten Björkenheim.